

სივრცითი ეკონომიკის ფინანსური
რეგულირების სახელმწიფო სტანდარტები

მარინა ტაბატაძე

ივანე ჯავახიშვილის სახ. თბილისის
სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ანოტაცია

სტატიაში განხილულია სამეურნეო სფეროში დემოკრატიული ურთიერთობების დამკვიდრების თანამედროვე ტენდენციები, მისი სპეციფიკა და ინსტიტუციური საფუძვლები, გაანალიზებულია სამეურნეო ორგანიზების ერთ-ერთი ყველაზე აქტუალური ფორმის, სივრცითი ეკონომიკის კონცეპტუალური საკითხები. შესწავლილია, რომ სივრცითი ეკონომიკური ურთიერთობები აუცილებლად განიცდის ისტორიული, გეოგრაფიული, პოლიტიკური და ეთნოკულტურული ფაქტორების გავლენას, დეცენტრალიზაციის მექანიზმების შერჩევის დროს მათთან ერთად, საჭიროა იმ პრობლემების გათვალისწინება, რომლებიც ყველაზე უკეთ განსაზღვრავენ თვითმმართველობის რაციონალურ ფორმას და ხარისხს, ტერიტორიული ერთეულების მასშტაბებს, მათი ბიუჯეტის შემოსავლების აკუმულირებისა და ხარჯვის მექანიზმებს. სტატიაში განხილულია მმართველობითი დეცენტრალიზაციის უპირატესობები, ერთიანი სახელმწიფო სტრატეგიის გატარებასთან შესაბამისობაში, ნაჩვენებია, თუ როგორ პირობებშია შესაძლებელი ამ ტენდენციების განვითარება და რომელ ფაქტორებს შეუძლია მათი მოქმედების შეზღუდვა.

საკვანძო სიტყვები: სივრცითი ეკონომიკა, სახელმწიფო სტრატეგია, მართვის სისტემების ლიბერალიზაცია, დემოკრატიული საზოგადოება, თვითმმართველობის ინსტიტუციური სტრუქტურა, რეგიონული და ადგილობრივი მმართველობის ინსტიტუცია.

* * * *

მსოფლიო ეკონომიკურ სივრცეში ქვეყნების ინტეგრირების მნიშვნელოვანი წინაპირობა მართვის სისტემების ლიბერალიზაციაა, ეს პროცესი ხელისუფლებებს შორის თანამშრომლობის ახალი ფორმების დამკვიდრებას და საზოგადოების ეფექტური თანაცხოვრების მსოფლიოში არსებულ გამოცდილებას ემყარება. სისტემური ცვლილებების თანამედროვე სახელმწიფო პოლიტიკა ცივილიზებულ სამყაროში ადაპტირებული სამართლებრივი ნორმების გამოყენებას, კანონის უზენაესობის, თანასწორუფლებიანობის და არადისკრიმინაციული სისტემის პრინციპების დამკვიდრებას ითვალისწინებს.

დემოკრატიული საზოგადოება აუცილებლად გულისხმობს მმართველობის დეცენტრალიზაციას

და თვითმმართველობის ინსტიტუტის ჩამოყალიბებას. განვითარების უნივერსალური პრობლემაა ის, თუ ვინ იღებს გადაწყვეტილებას და ვის ინტერესებს ემსახურება იგი, რამდენად პროფესიული, კვალიფიციური სამართლიანი, ინტელექტუალურია ადგილობრივი თვითმმართველობის მოხელე, რომელიც თავისი გადაწყვეტილებებით უნდა ატარებდეს სახელმწიფოს ეკონომიკურ, სოციალურ, დემოგრაფიულ, რეგიონულ, სამეცნიერო-ტექნოლოგიურ, ეკისტიკურ, კონფესიურ პოლიტიკას და უზრუნველყოფდეს ადგილობრივი ინტერესების პრიორიტეტულ დაცვას.

ცენტრალურ ხელისუფლებასთან ერთად, ქვეყნებში აუცილებლად ფუნქციონირებს რეგიონული და ადგილობრივი მმართველობის ინსტიტუცია, დელეგირებული შესაბამისი უფლებამოსილებებით, ქონებითა და ბიუჯეტით. უნიტარული მმართველობის ქვეყნებშიც კი, რეგიონული და ადგილობრივი ორგანოებისათვის დამახასიათებელია გარკვეული დონის დამოუკიდებლობა შემოსავლების წყაროების განსაზღვრის, ბიუჯეტის ხარჯების ალოკაციის თვალსაზრისით და სხვა მექანიზმებთან მიმართებაში. საკითხი შეეხება ეკონომიკური ურთიერთკავშირის რთულ სისტემას სხვადასხვა დონის ხელისუფლებას შორის, რომლის დარეგულირება და რაციონალური მონყობის გზების განსაზღვრა შესაძლებელია სწორედ, მხოლოდ სახელმწიფო მართვის ეფექტური დეცენტრალიზაციის პოლიტიკის პირობებში.

მართვის დეცენტრალიზაცია ქვეყნის დემოკრატიზაციის ხარისხის ძირითადი მაჩასიათებელია, იგი ითვალისწინებს უფლებათა დელეგირებას, ადგილობრივი თვითმმართველობის ინსტიტუციონალიზაციას, საჯარო სამსახურის საზოგადოებისათვის ხელმისაწვდომობას, მის ინფორმირებულობას, გადაწყვეტილებათა მიღების პროცესში მოსახლეობის ჩართულობას. ყოველივე ეს მმართველობით დონეებს შორის უფლებამოსილებათა გამიჯვნას, ამ პროცესების ლიბერალიზაციას და ადგილობრივი თვითმმართველობის ფუნქციების გაფართოებას მოითხოვს.

ადგილობრივი თვითმმართველობის მხარდაჭერა დემოკრატიული ხელისუფლების ორგანიზაციის ძირითადი პრინციპია, რომელიც განსაზღვრავს ქვეყნის მმართველობის სისტემას. ესაა ადგილობრივი თვითმმართველობის უფლება და შესაძლებლობა რეგლამენტაცია გაუკეთოს სახელმწიფო საკითხების მნიშვნელოვან ნაწილს და მართოს იგი კანონის ფარგლებში, საკუთარი პასუხისმგებლო-

ბითა და ადგილობრივი მოსახლეობის ინტერესების შესაბამისად [1].

ადგილობრივი ხელისუფლება სამართლებრივი, დემოკრატიული სახელმწიფოს ძირითადი ელემენტია, იგი მმართველს დეცენტრალიზებული ფორმით, რასაც ადგილობრივი ხელისუფლება არჩევითი ორგანოების სისტემით, ადმინისტრაციული აპარატით, შესაბამისი უფლებამოსილებით და მუნიციპალურ საკუთრებად ჩამოყალიბებული მატერიალური ბაზის მეშვეობით ანხორციელებს [2, გვ.675].

ადგილობრივი თვითმმართველობა ის ინსტიტუციაა, რომელიც, ერთის მხრივ, უზრუნველყოფს სახელმწიფო პოლიტიკის ადგილზე გატარებას და, მეორე მხრივ, საფუძველს ქმნის მართვის პროცესებში მოსახლეობის თანამონაწილეობისათვის. პრობლემა, რომელიც მმართველობითი ინსტიტუციის იერარქიზაციას ახლავს, ქვეყნის მართვის სისტემის ცალკეულ დონეს შორის გადანაცვლებათა მიღების ფუნქციის ოპტიმალურ განაწილებაში მდგომარეობს, გასათვალისწინებელია ის უპირატესობები, რაც დეცენტრალიზებულ სისტემას ახასიათებს, კერძოდ, ადგილობრივი ხელისუფლება მოსახლეობის პრეფერენციების მიმართ უფრო მგრძნობიარეა, ვიდრე ცენტრალური ხელისუფლება, ლოგიკურია, რომ, რაც უფრო მეტი პრეფერენციაა ერთ სივრცით არეალში, მით უფრო მასშტაბურია დეცენტრალიზებული გადანაცვლებების შედეგი. აღსანიშნავია, რომ სრულიად დეცენტრალიზებული სისტემა ვერ უზრუნველყოფს სოციალური კეთილდღეობის მაქსიმიზაციას, ეფექტიანობის უზრუნველსაყოფად აუცილებელია მთელი ქვეყნისათვის თანაბრად მნიშვნელოვანი გადანაცვლებები სახელმწიფო დონეზე მიიღებოდეს, ლოკალური კი, - ადგილობრივი მართვის დონეზე. ამასთან, იმ გარემოებათა განსაზღვრა, რომლის დროსაც ადგილობრივთან შედარებით, უპირატესი ძალა ცენტრალური ხელისუფლების გადანაცვლებას ექნება, საკმაოდ რთულია პოლიტიკური და ეთიკური თვალსაზრისით, განსაკუთრებულ ყურადღებას მოითხოვს მართვის დეცენტრალიზებული სისტემის მოსალოდნელი უარყოფითი მხარეების კვლევა, პირველ რიგში, ეს რესურსების შესაძლო არაეფექტიან განაწილებას შეეხება, რაც განსაკუთრებით აქტუალური ხდება ტერიტორიული ერთეულების განვითარების გამოთანაბრებითი პოლიტიკის გატარების პირობებში.

ადგილობრივი თვითმმართველობის სრულყოფის მიზნით მნიშვნელოვანი ცვლილებები განხორციელდა საქართველოში. თვითმმართველობა, როგორც ხელისუფლების დამოუკიდებელი დონე, კონსტიტუციით განისაზღვრა, საკანონმდებლო აქტებით დარეგულირდა თვითმმართველობის ქონებრივი და ფინანსური კომპეტენციები და ხელისუფლების სხვა ორგანოებთან ურთიერთობის ჩარჩო-სტანდარტები. არსებითი ცვლილებები ტარდება პოლიტიკური მმართველობის სისტემისა და

დემოკრატიული ინსტიტუტების ფუნქციონირების, სახელმწიფო სივრცითი პოლიტიკის ეფექტიანობის ამაღლებისა და მისი ადმინისტრირების გაუმჯობესების თვალსაზრისით. დეცენტრალიზაციის პროცესის ხელშეწყობისა და ადგილობრივი დემოკრატიის დამკვიდრებისათვის მნიშვნელოვანია ის ტექნიკური დახმარებები, რომელსაც სხვადასხვა საერთაშორისო ორგანიზაცია უწევს საქართველოს სახელმწიფო და მუნიციპალური მართვის სისტემის სრულყოფის მიზნით /ამერიკის საერთაშორისო განვითარების სააგენტო - **USAID**, უზრუნველყოფს ინსტიტუტი **The Urban Institute** და სხვა/. ერთობლივი პროექტების მიზანია ხელი შეუწყოს რეფორმების განხორციელებას საკანონმდებლო და ადგილობრივ დონეზე, საქართველოს სახელმწიფო მართვის სისტემის ქმედუნარიანობის ამაღლებას, დღევანდელი რეალობისა და ქვეყნის პერსპექტივების შესაბამისი მუნიციპალური მართვის სისტემის ჩამოყალიბებას, ადგილობრივი ორგანოების ფუნქციონირების სტრატეგიული მექანიზმების შემუშავებას [3].

განვითარებული საზოგადოება განათლებულ, მაღალპროფესიულ, პასუხისმგებლიან ხელისუფლებას მოითხოვს, ხელმძღვანელობის მიერ სწრაფი ადაპტირების, რეაგირებისა და გატანადი უწყვეტილების მიღების უნარი საზოგადოებაში დემოკრატიული ფასეულობების დამკვიდრების საშუალებაა. ფართომასშტაბიანი თანამშრომლობა ხელისუფლების ცალკეულ ინსტიტუციას შორის, მართვის დონეებს, ხელისუფლებასა და საზოგადოებას შორის მმართველობის დემოკრატიზაციის მნიშვნელოვანი ფაქტორი და განვითარების თანამედროვე პროცესების ძირითადი ტენდენციაა. ეს საკითხები მოითხოვს ადგილობრივი ინსტიტუციების პროფესიული კომპეტენციების ამაღლებას, მმართველობითი დეცენტრალიზაციის პროცესის საჯაროობას, მოსახლეობისათვის მისი კონსტიტუციური უფლებების გაცნობას და ამ მიმართულებით საქმიანობის გააქტიურებას, ადგილობრივი ინსტიტუტების მიერ განვითარების სტრატეგიის განსაზღვრის მეთოდის ათვისებას, მათი ეკონომიკური საქმიანობის ორგანიზებას, საზოგადოებაში დემოკრატიული ღირებულებების დამკვიდრებას, მართვის პროცესებში მათ მონაწილეობას და ამ გზით, სამოქალაქო საზოგადოების ფორმირებას.

კრიზისი, როგორც ეკონომიკის ციკლური განვითარების ერთ-ერთი ნიშანი, განსაკუთრებულ სიმწვავეს ტერიტორიული ერთეულების დონეზე იძენს, აქ მას თავისი სპეციფიკა გააჩნია, - როგორც წესი, ადგილობრივი თვითმმართველობის კრიზისი წარმოიშობა არა მუნიციპალური მენეჯმენტის არაეფექტურობით, არამედ მაკრო და რეგიონულ დონეზე მიმდინარე სხვადასხვა კრიზისების გავლენით, ასეთი დამოკიდებულება ტრანზიტული მაკრო-გარემოს პირობებში მუნიციპალურ ეკონომიკას არამდგრად სისტემად აქცევს, შესაბამისად, ადგილობრივი თვითმმართველობის სამეურნეო აქტივობა, უპირველეს ყოვლისა, მაკროდონეზე ეკონომიკური რყევების დარეგულირებას და სივრცითი

ეკონომიკის განვითარების დინამიკის სრულყოფას ითვალისწინებს. ამასთან დაკავშირებით, განსაკუთრებულ შესწავლას მოითხოვს სამეურნეო სუბიექტებთან ურთიერთობა არანონასწორულ გარემოში, პირველ რიგში კი, კვლევის საგანი ხდება მუნიციპალური საწარმოების გამართული ფუნქციონირება და მათთან ადგილობრივი ხელისუფლების სწორი კოორდინირება.

თანამედროვე პირობებში უპირატესობა მუნიციპალური საწარმოების მართვის კორპორატიულ მეთოდს ენიჭება, რაც უნიტარული საწარმოებისათვის დამახასიათებელი მართვის ადმინისტრირების საბაზრო-კონკურენტულ მექანიზმებთან სინთეზირების საშუალებას იძლევა, პოპულარული ხდება ასეთი კრებსითი ტიპის კლასტერული მუნიციპალური საწარმოები, მისი იდეა საწარმოო, მარკეტინგული, ტექნოლოგიური, სატრანსპორტო და სხვა სახის რესურსების ერთობლივი გამოყენების საფუძველზე მიღებულ სინერგიულ ეფექტში მდგომარეობს. კლასტერული საწარმო მუნიციპალური და სხვა ფორმის საწარმოების სტრუქტურირებულ ქსელს წარმოადგენს, რომლებიც ადგილობრივი ეკონომიკის განსაზღვრულ სფეროში ერთიანი სტრატეგიული მიზნისათვის ანხორციელებენ ურთიერთკოორდინირებულ საქმიანობას. საწარმოო სიმძლავრეების ასეთი კოოპერირება შეიძლება ორიენტირებული იყოს ან კონკრეტული მუნიციპალური ამოცანის შესრულებაზე, ან კომერციული მოგების მიღებაზე, არამდგრადი ეკონომიკის პირობებში მათ შეიძლება მასტაბილიზებული ფუნქციაც შეასრულონ, რაც პარტნიორებისათვის ტექნოლოგიურ პროცესებში ცენტრალიზებული დახმარების გაწევით მიიღწევა. სპეციფიკა, რაც მუნიციპალურ კლასტერებს კომერციულისაგან განასხვავებს, მათი პასუხისმგებლობის ხარისხში მდგომარეობს, ისინი საკუთარი საწარმოს ეკონომიკური ეფექტურობის გარდა, პასუხისმგებლები არიან მუნიციპალურ ერთეულში მიმდინარე სოციალურ-ეკონომიკურ პროცესებზეც, სტრუქტურულად კოოპერირებული ასეთი კლასტერის საქმიანობის შეფასებისათვის, წმინდა ეკონომიკურთან ერთად, კომპლექსური მაჩვენებლებიც გამოიყენება სოციალურ-ეკონომიკური კრიტერიუმების სახით.

კლასტერი სივრცითი ეკონომიკის ყველაზე პოპულარული და პერსპექტიული ინსტიტუტია, მასში ბირთვს მუნიციპალური საწარმოები წარმოადგენს, რაც ადგილობრივი ორგანოების მხრიდან მათ მართვადასაშუალებას უზრუნველყოფს, ეს კი, თავის მხრივ, ამარტივებს ფინანსური და ორგანიზაციული დახმარების გაწევის პროცესს. მსხვილი მუნიციპალური საწარმოო კლასტერების შექმნა სერიოზული საინვესტიციო პროექტების განხორციელებას უზრუნველყოფს მოცემულ ტერიტორიაზე, ხოლო, რამდენადაც კლასტერში ჩართულია ადგილობრივი მოსახლეობა, ეს ზრდის მის ნდობას კლასტერების მიმართ და, შესაბამისად, აფართოებს მოსახლეობის კაპიტალის საინვესტიციო აქტივობას. მუნიციპალური კლასტერების ეს პოზიტიური მხარე განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია სტრატეგიული ინვესტიციების დეფიციტის პირობებში. საწყის ეტაპზე ინვესტიციების გარანტიად მუნიციპალიტეტი გა-

მოდის, შემდგომში კი, მისი პროტექციონისტული პოლიტიკა კლასტერისათვის კონკურენტული უპირატესობის შექმნაში შეიძლება გამოვლინდეს - მუნიციპალური შეკვეთები, ბაზრებზე პროდუქციის შესვლის მხარდაჭერა, შეღავათები ადგილობრივ გადასახადებზე და სხვა. ეს ხელს უწყობს ტერიტორიული ერთეულების მუნიციპალურ ინსტიტუტებში ეკონომიკის მდგრად განვითარებას და სხვა პოზიტიურ ცვლილებებს. ამასთან, რამდენადაც ბიზნესისადმი შეღავათების გაწევის შესაძლებლობები მუნიციპალიტეტისათვის საკმაოდ შეზღუდულია, ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოები ვალდებული არიან, დიდი ყურადღებით მოეკიდონ თითოეული სამეურნეო რგოლის ეკონომიკური აქტივობის საკითხს, პირველ რიგში, მათი რესურსული უზრუნველყოფის და საშეღავათო პოლიტიკის საკითხებს: მინის ფართობის გამოყოფა, საგადასახადო შეღავათები, საკომუნიკაციო და ინფრასტრუქტურის ობიექტების მშენებლობაში შერბილებული სტანდარტების შემოღება. ყურადღება უნდა მიექცეს მუნიციპალური ორგანოების და კერძო ფირმების ინტერესთა არათანხვდობას, კერძოდ, თუკი ტერიტორიული ერთეულის ადმინისტრაცია აქცენტს ექსტენსიურ ფაქტორებზე და ამ გზით ადგილობრივი გადასახადების გადიდებით, ტერიტორიული ბიუჯეტის შემოსავლის ზრდაზე აკეთებს, საბაზრო სუბიექტები რესურსების ეფექტური გამოყენების გზით, ეკონომიკის ინტენსიური გაძლიერების სისტემებზე არიან ორიენტირებული, ინტერესთა ამგვარი რადიკალიზაცია დამატებით მოთხოვნებს უყენებს ადგილობრივ ინსტიტუტებს და ზრდის მათ მოვალეობებს.

არამდგრადი ეკონომიკისათვის მუნიციპალური ბაზრის სასაქონლო ასორტიმენტით უზრუნველყოფის დიდი ამპლიტუდით რყევაა დამახასიათებელი. ამ გზით გაჩენილი საბაზრო ნიშების გამოიყენება საკუთარი საქონლის პოზიციონირებისათვის მაღალი მობილობის მქონე ფირმებს შეუძლიათ, ამასთან, რეალურია მუნიციპალური სესხების ან სხვა სახის მხარდაჭერის მიღება ადგილობრივი ორგანოებიდან. ამ ორი ინსტიტუტის თანამშრომლობის ერთ-ერთ პერსპექტიულ მიმართულებას მიზნობრივი საწარმოო პროგრამების ერთობლივი განხორციელება წარმოადგენს, რასაც დიდი მენიშვნელობა ენიჭება ტერიტორიული ერთეულების განვითარების კომპლექსური პროგრამების შემუშავების დროს.

ადგილობრივი წარმოება ვიწრო პროფილირებულია და ხშირად ეკონომიკური თვალსაზრისით, არაეფექტური, მთავარ პრობლემას ინვესტიციების დეფიციტი და, შესაბამისად, ინოვაციური ტექნოლოგიების სიმწირე განაპირობებს. მემკვიდრეობით მიღებული ვიწრო-ტექნოლოგიური სპეციალიზაცია არ აძლევს საწარმოებს ახალი, მათთვის არატრადიციული საქონლის დამოუკიდებლად წარმოების საშუალებას, ამ შემთხვევაში სწორედ მუნიციპალიტეტი ასრულებს ინვესტირებთან ფირმების დამაკავშირებელ ორგანიზაციულ ფუნქციას. ადგილობრივ ორგანოებს განსაკუთრებული აქტიურობით შეუძლიათ მონაწილეობის მიღება სწრაფად უკუგებად ინვესტიციურ პროექტებში, ამ მიზ-

ნით საჭიროა კონვერსიული სანარმოო მიერ შიდა რეორგანიზაციის გატარება, რაც პრობლემური რგოლების დახურვას და ამგვარი ლოკალიზაციის გზით, ეფექტურად სტრუქტურისებრი ერთობლივი მუნიციპალურ-სანარმოო რგოლის შექმნას ითვალისწინებს. სხვადასხვა ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმის სუბიექტების ამგვარი კოოპერაცია სანარმოების რეორგანიზაციას და მათ მოდერნიზაციას ედება საუძვლად, ერთობლივი პროექტების ტექნიკურ-ეკონომიკური დასაბუთების მომზადების რისკებზე პასუხისმგებლობასაც სამეურნეო და მუნიციპალური სანარმოები ერთობლივად იღებენ საკუთარ თავზე.

ადგილობრივი თვითმმართველობის გაძლიერებისათვის აუცილებელია მისი ეკონომიკური საფუძვლების სრულყოფა. ტერიტორიული ერთეულების საკუთარი შემოსავლები საკმაოდ მწირია და სახელმწიფო ხელისუფლება მას სატრანსფერო პოლიტიკის საშუალებით ავსებს, მიზანშეწონილია შეღავათების ნაწილის გაუქმება ქონების გადასახდზე, რაც ამცირებს დაბეგვრის ბაზას და უკუ-სტიმულს წარმოადგენს ეკონომიკისათვის. დასახვეწია გამოთანაბრებითი ტრანსფერის მუნიციპალიტეტებს შორის განაწილების მექანიზმი. აუცილებელია საკანონმდებლო დონეზე გამოთანაბრებითი ტრანსფერის ამოცანად განისაზღვროს შემოსავლების გამოთანაბრება და არა სახელმწიფო სახსრების განაწილება მუნიციპალიტეტებს შორის. ტრანსფერის გაანგარიშების ფორმულაში ასევე უნდა ჩაერთოს ყველა ის სერვისი, რომლის მიწოდების უფლებამოსილებაც თვითმმართველობის კომპეტენციაა. საკანონმდებლო დონეზე უნდა დარეგულირდეს მიზნობრივი და სპეციალური ტრანსფერის გამოყოფის მექანიზმები. აუცილებელია მოხდეს იმ სერვისების განფასება, რომლის დაფინანსებასაც ეს ტრანსფერები ემსახურება [4, გვ.29].

რამდენადაც თვითმმართველობის ინსტიტუტი საზოგადოებრივი ურთიერთობების პროგრესის მაჩვენებელი და სოციუმის უდიდესი მიღწევაა, მის ფორმირებას ხანგრძლივი პერიოდთან ერთად მნიშვნელოვანი საკანონმდებლო და სოციალურ-ეკონომიკური ცვლილებები სჭირდება შესაბამისი საკადრო და მენეჯერული პოტენციალის უზრუნველყოფით. სახელმწიფო მართვის სფეროში მიმდინარე თანამედროვე კვლევებში განსაკუთრებული ყურადღება, სწორედ, სახელმწიფო და მუნიციპალური მართვის ინსტიტუციური სისტემის, ეკონომიკური სისტემის რეგულირების, კოორდინაციისა და მართვის პრობლემებისადმი დამოკიდებულებას ეთმობა. მომავალში კვლევის კონცენტრირება უნდა მოხდეს ადგილობრივი თვითმმართველობის სფეროში მიმდინარე ეკონომიკური და ადმინისტრაციული რეფორმირების ძირითად მიმართულებებზე. განსაკუთრებული ყურადღება უნდა დაეთმოს ტერიტორიული ერთეულების განვითარების კომპლექსური პროგრამების შედგენას, მისი მეთოდოლოგიური და ორგანიზაციული საფუძვლების შესწავლას, რეგიონის სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების ფინანსური ბაზის ფორმირების ეფექტური მეთოდების და ხერხების შემუშავებას.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. საქართველოს კონსტიტუცია : - /მუხლი 3, პ.1/, თბილისი, ფონდი Alpe, 2005.
2. კობალეშვილი მ. ადგილობრივი თვითმმართველობის ინსტიტუციონალური (სამართლებრივი მონესრიგების) საფუძველი – აღმანახი № 10, (სახელმწიფო სამართალი)- საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაცია; ქსე, ტ.4, სტ. თვითმმართველობა.
3. საქართველოს რეგიონული განვითარების 2010-2017 წლების სახელმწიფო სტრატეგია.
4. ხმაღაძე ი., პეტრიაშვილი ვ., ადგილობრივი თვითმმართველობა: ეკონომიკური საფუძვლები და განვითარების პერსპექტივები, PPMCGroup, თბილისი, 2010.
5. საქართველოს ორგანული კანონი “ადგილობრივი თვითმმართველობის შესახებ”, თბილისი, 2010.
6. საქართველოს კანონი “ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების საქმიანობის სახელმწიფო ზედამხედველობის შესახებ”, თბილისი 2005.
7. თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის ოფიციალური ვებსაიტი: www.oecd.org

STATE STATEMENTS OF FINANCIAL REGULATION TO SPATIAL ECONOMY

Marina Tabatadze

Ivane Javakhishvili Tbilis State University

ABSTRACT

The article discusses the scientific approaches of decentralization-as modern form of establishing democratic relations; its specificity and institutional basis. It also Analyzes the conceptual issues of spatial economy which is the one of the most current forms of organizing economy. The article notes that spatial economic relations are essentially influenced by historical, geographical, political and ethno-cultural factors. While selecting mechanisms of decentralization, they need to take into account the problems that best reflect the idea of self-government rational forms and defining of quality, scales of territorial units, accumulation and expenditure mechanisms for their budget revenues. The article reviews advantages of management decentralization which should serve to implement an overall state strategy. There is mentioned in which conditions can be developed this trends and which factors can restrict their action

Key Words: Managing Decentralization; Spatial economic; State strategy; Liberalization of the management system; Democratic society; Institutional structure of self-governance; Regional and Local Government Institution.